

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО

Врз основа на член 8 став (10), (11) и (12), член 9 став (2), член 14 став (2), член 16 став (3), член 17 став (3), член 18 став (5) и член 20 став (3) од Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија („Службен весник на Република Македонија“ бр.39/06, 89/08, 171/10, 53/11, 69/13, 187/13, 43/14, 129/15, 39/16, 71/16 и 83/18), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, донесе

ПРАВИЛНИК ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ТРГОВИЈА СО СЕМЕНСКИ МАТЕРИЈАЛ ОД ТУТУН

Член 1

Во Правилникот за трговија со семенски материјал за тутун („Службен весник на Република Македонија“ бр.28/08 и 68/14) во членот 1 зборовите: „семенските посеви“ се заменуваат со зборовите: „тутунски насади“, а зборот: „посевите“ се заменува со зборовите: „тутунски насади“.

Член 2

Членот 2 се менува и гласи:

„Типови на тутун

За земјоделско производство се користат растенија од културниот вид *Nicotiana tabacum* L. со следните типови на тутун:

1. ориенталски - ароматични типови на тутун (сушени на сонце, sun – cured)
2. полуориенталски типови на тутун (сушени на сонце, sun – cured)
3. крупнолисни типови на тутун со подтиповите
 - 3.1 тутун сушен со топол воздух во посебни објекти (flue - cured)
 - 3.2 светол тутун сушен под сенка (light air - cured),
 - 3.3 темен тутун сушен под сенка (dark air - cured) и
 - 3.4 тутуни сушени на оган (fire - cured).“

Член 3

Во членот 3 точката 2 се менува и гласи:

„неконечно сертифицирано семе е произведено семе од сите категории, кои во постапката за официјално сертифицирање било утврдено дека ги исполнува условите од прилогот 1, кој е составен дел на овој правилник; “

Точката 3 се менува и гласи:

„конечно сертифицирано семе е семе од сите категории, кои во постапката односно анализите извршени од акредитирана лабораторија е утврдено дека семето ги исполнува условите во поглед на квалитетот наведени во прилог 2 кој е составен дел на овој правилник и за кое е издаден сертификат за конечно сертифицирани семе од Управата за семе и саден материјал; “

Точката 5 се менува и гласи:

„лицата кои вршат контрола и земаат мостри и акредитираните лаборатории под службен надзор се физички или правни лица кои ги исполнуваат пропишаните услови во согласност со Законот, овластени од Управата за семе и саден материјал, за вршење прегледи под службен надзор, земање на мостри под официјален надзор и за тестирање на семенски материјал под официјален надзор;“

По точката 13 се додава нова точка 14, која гласи:

„14. Тутунско семе со обвивка, е семе специјално обработено и обложено со материја во форма на: пилирано, инкрустрирано, гранулирано семе или ленточно семе. “

Член 4

Во членот 4 став (1) точка б) во алинејата 2 зборот: „основно“ се заменува со зборот: „сертифицирано“.

Член 5

Во членот 5 во насловот зборовите: „не конечно“ се заменуваат со зборот: „неконечно“.

Член 6

Во членот 6 ставот (1) се менува и гласи:

„По исклучок на одредбите од член 4 и член 5 од овој правилник, официјално се сертифицира и се пушта во трговија семе од категориите на предосновно семе и основно семе, иако не ги исполнуваат условите во поглед на ртливост од прилог 2 од овој правилник.“

Ставот (2) се менува и гласи:

„По исклучок на одредбите од член 4 од овој правилник, официјално се сертифицира и се пушта во трговија до првиот примател, семе од категориите основно семе и сертифицирано семе, иако официјалниот преглед со кој се утврдува дали семето одговара на условите за ртливост од прилог 2 од овој правилник, се уште не е завршен.“

Член 7

Во членот 8 став (2), во алинејата 4 зборовите: „засеан семенскиот“ се заменуваат со зборовите: „насаден тутунскиот“.

Во алинејата 5 зборот: „предходни“ се заменува со зборот: „претходни“.

Во ставот (4) зборот: „посев“ се заменува со зборот: „насад“.

Член 8

Во членот 9 ставот (1) се менува и гласи:

„Парцелата е соодветна за производство на семенски материјал за одделен тип, односно сорта на тутун, доколку таа најмалку една претходна вегетациона сезона не била насадена со тутун.“

Член 9

Во членот 10 ставот (1) се менува и гласи:

„Тутунски насад кој се опрашува на друг начин (туѓооплоден), треба да е оддалечен од насади од ист тип и сорта кои се извори на цветен полен, за да се спречи несаканото опрашување на семенскиот насад.“

Ставот (2) се менува и гласи:

„Тутунски насад треба од другите насади со тутун да е заштитен со природна или со вештачка изолација за да се спречи туѓо опрашување и мешање на семето за време на бербата.“

Во ставот (3) зборот: „посеви“ се заменува со зборот: „насади“.

Член 10

Членот 12 се менува и гласи:

„Условите во поглед на здравствена состојба на семенските насади од тутун се наведени во прилогот 1 од овој правилник.“

Член 11

Во членот 14 во ставот (1) зборот: „проценка“ се заменува со зборот: „процена“.

Во ставот (3) по зборот: „сортата“, сврзникот: „и“ се заменува со сврзникот: „а“.

Во ставот (4) зборот: „посеви“ се заменува со зборот: „насади“, а по зборот: „поле“ се додава зборот: „се“.

Член 12

Во членот 17 во ставот (3) зборовите: „е наведена“ се заменуваат со зборовите: „се наведени“.

Во ставот (5) зборот „партија“ се заменува со зборот: „партијата“.

Член 13

Во членот 20 во ставот (2) во алинејата 1 зборот: „љиљакова“ се заменува со зборот: „виолетова“.

Во ставот (6) зборот: „издава“ се заменува со зборот: „издаваат“.

Член 14

Во членот 21 во ставот (1) зборот: „Пакувањето“ се заменува со зборот: „Пакувањата“.

Во ставот (3) зборот: „Пакувањето“ се заменува со зборот: „Пакувањата“.

Во ставот (5) зборот: „сеуште“ се заменува со зборовите: „се уште“

Член 15

Во членот 22 во ставот (2) зборот: „затварање“ се заменува со зборот: „затворање“.

Член 16

Во членот 25 во ставот (6) зборот: „предходната“ се заменува со зборот: „претходната“.

Во табелата зборот: „предходната“ се заменува со зборот: „претходната“.

Во ставот (7) по зборовите: „По исклучок“ зборот: „на“ се заменува со зборот: „од“.

Член 17

Прилозите 1, 2, 3, 4 и 7 се заменуваат со нови Прилози 1, 2, 3, 4 и 7 кои се составен дел на овој правилник.

Член 18

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр.110-202/3
6 јули 2020 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
Трајан Димковски, с.р.

УСЛОВИ ЗА СЕМЕНСКИ НАСАДИ НА ТУТУН

Методи за вршење на стручна контрола за тутун

Кај тутунот задолжителни се најмалку три (3) прегледи.

Првиот преглед се врши во фаза на бутонизација на тутунот. Со овој преглед се утврдува чистотата на сортата, изгледот и изедначеноста на насадот, како и здравствената состојба на насадот.

Вториот преглед се врши кога растенијата се во фаза на полно цветање. Со овој преглед се утврдува идентитетот на сортата, чистотата на сортата, општиот изглед и полегнувањето на насадот, како и здравствената состојба на насадот.

Третиот преглед се врши во фаза на млечна зрелост на семето каде што се утврдува очекуваниот принос на семе, како и здравствената состојба на насадот.

Утврдувањето на здравствената состојба на насадот се врши согласно Законот за здравје на растенијата.

Идентитетот на сортата и чистотата на видот на насадот од тутун се утврдува со детален преглед на мострата на контролната единица во сите 3 (три) прегледи.

Насадот треба да е со нормален склоп на растенија по единица површина: кај ориенталските сорти на тутун околу 150 000 растенија на 1 ha, кај полуориенталските сорти на тутун околу 80 000 растенија на 1 ha и кај крупнолистните сорти на тутун околу 25 000 растенија на 1 ha, со максимални отстапувања до 20%.

Насадот на тутун нема да се одобри како семенски, ако се утврди дека:

- има присуство над дозволеният број на растенија од други типови и сорти на тутун, согласно прилог бр. 1 точка 1.2 од овој правилник;
- не се исполнети условите пропишани со нормите за најмала просторна изолација на семенските насади од насадите на други типови и сорти со кои се вкрстосуваат, согласно точка 1.1, прилог бр. 1 од овој правилник;
- полегнувањето на растенијата во насадот во млечна зрелост е повеќе од 20%. Ако насадот е полегнат само во еден дел од парцелата нема да се признае само тој дел;
- неизедначеноста на насадот е повеќе од 20% од вкупната површина. При оценување на изедначеноста се зема фенотипската униформност на насадот, густината и степенот на оплодување на растенијата;
- не се исполнети условите за здравствена состојба на насадот пропишани согласно Законот за здравје на растенијата.
- не се исполнети и другите услови пропишани со методите за одобрување на семенски насади на тутун.

1. Услови за сорти на тутун

1.1. Изолација

Семенскиот насад со тутун - *Nicotiana tabacum* L, мора да биде оддалечен од соседните извори на цветен полен, кој би можел да предизвика несакано туѓо опрашување, најмалку:

- основно семе 600 метри изолација,
- сертифицирано семе 500 метри изолација.

Горенаведените растојанија може да се намалат, доколку постои заштита (на пример: насад на високи растенија или појас на шума) од несаканото туѓо опрашување. Семенскиот насад со тутун нема потреба да биде изолиран ако во околината има насад со тутун од машкостерилни сорти.

1.2. Сортна чистота

Најголем дозволен број на растенија кои очигледно не припаѓаат на сортата, во семенскиот насад кај сите типови и сорти на тутун, не смее да надминува:

- 1 растение на 100 m² во насад наменет за производство на основно семе,
- 2 растенија на 100 m² во насад наменет за производство на сертифицирано семе.

УСЛОВИ ЗА КВАЛИТЕТ НА СЕМЕТО

Семето мора да ги исполнува следниве услови во поглед на: влага, сортна чистота, 'ртливост, аналитичка чистота и присуство на семиња од други видови растенија:

Вид	Категорија	Најголема содржина на влага во семето ¹ (во %)	Сортна чистота најмалку ² (во %)	Вкупна 'ртливост најмалку (во %)	Аналитичка чистота најмалку (во %)	Присуство на други видови
1	2	3	4	5	6	7
Nicotiana tabacum L.	O	10	97	70	97	5
	C	10	97	70	97	5

¹) Содржината на влагата се одредува во мострите на семе земени по случаен избор и доколку постои сомнеж дека најголемата содржина на влага е над дозволената граница.

²) Сортната чистота се проверува при преглед на тутунски насад на поле во согласност со условите од прилог 1:

- O (основно семе) најмногу 1 растенија од друг тип
- C (сертифицирано семе) најмногу 2 растенија од друг тип

ПАРТИИ НА СЕМЕ

Најголема дозволена големина на партија и големина на мостра

Вид	Најголема маса на партија семе до (kg)	Најмала маса на мостра од одделна партија (g)	Маса на просечна мостра на семе за анализа на квалитетот (g)	Маса на мостра за одредување чистота и присуство на семе од други видови растенија (g)
1	2	3	4	5
Nicotiana tabacum L.	10 000	50	25	5

Најголема маса на партијата семе не смее да надмине повеќе од 5%.

За *Nicotiana tabacum* L. Тутун, кое е во вид на семе со обвивка, најголемата маса на партија семе, најмалата маса на одделна партија и масата за одредување на бројот на примеси е според нормите од точка 9.3 од Правилник за начинот на работа, просторната и техничката опременост на селастениите лаборатории и методи за испитување на квалитетот на семенскиот материјал кај земјоделските растенија („Службен весник на Република Македонија" бр. 61/07).

ЕТИКЕТИ И СЕРТИФИКАТИ ЗА ОФИЦИЈАЛНО СЕРТИФИЦИРАЊЕ НА СЕМЕТО

1. Етикетите за предосновно семе ги содржат следниве податоци:

- Органот за сертифицирање, држава,
- "Вид" - македонско и латинско име,
- "Тип",
- "Сорта": име на сортата како што е наведено во националната сортна листа,
- "Категорија" предосновно семе со наведување на бројот на генерацијата до категоријата на сертифицирано семе, односно категорија на сертифицирано семе од првата генерација,
- "Држава на производство",
- "Број на партија",
- "Земени мостри", / (месец и година),
- "Маса на пакувањето" или "број на семиња",
- "Третирано" име на фитофармацевтското средство или додатокот за обложување,
- "Правила и стандарди на ЕУ".

2. Етикетите за основно и сертифицирано семе ги содржат следните податоци:

- Органот за сертифицирање, држава,
- "Вид" македонско и латинско име,
- "Тип",
- "Сорта" име на сортата како што е наведено во националната сортна листа,
- "Категорија",
- "Држава на производство",
- "Број на партија",
- "Земени мостри", / (месец и година),
- "Маса на пакувањето" или "број на семиња",
- "Третирано" име на фитофармацевтското средство или додатокот за обложување,
- "Правила и стандарди на ЕУ".

Кај хибридни сорти или кај самооплодни линии, покрај името на сортата се наведува:

- кај основно семе: име на родителската компонента, со наведување на конечната сорта и со допишување "компонента",
- кај сертифицирано семе: име на сортата и со допишување "хибрид".

Кога била повторно анализирана, најмалку ртливоста на семето, се наведува "Повторно земени мостри (месец и година)" и се наведува органот кој ја извршил повторната анализа на квалитетот. Податоците за повторната анализа на квалитетот на семето, се наведуваат на официјална етикета, која се додава кон претходно издадената официјална етикета.

Доколку е наведена масата на семето и доколку се употребени гранулирани фитофармацевтски средства, материјалите за обложување или други тврди додатоци, се наведува видот на додатокот, како и приближниот однос помеѓу масата на чисти семиња и вкупната маса.

Орган кој го издава сертификатот

Број _____

Датум _____

Место _____

СЕРТИФИКАТ Бр.

За извршена стручна контрола на произведениот семенски материјал од тутун

1. Снабдувач _____
2. Место-адреса _____
3. Регистерски број во регистрот за снабдувачи _____
4. Вид _____
5. Тип _____ Сорта/хибрид _____
6. Категорија _____
7. Година на производство _____
8. Број и дата на сертификатот на употребеното семе и име на органот кој го издал _____
9. Број на парцелата _____
10. Површина на семенскиот насад _____ (ha)
11. Очекуван принос на недоработено семе _____ (kg/ha)
12. Вкупно количество на недоработено семе _____ (kg)

Врз основа на чл. 17 и 59 од Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 39/06, 89/08, 171/10, 53/11, 69/13, 187/13, 43/14, 129/15, 39/16, 71/16 и 83/18) и записникот број _____ од _____ 20____ година за извршена стручна контрола на произведениот семенски материјал се потврдува дека производството на наведениот семенски материјал е извршено под контрола на стручно и овластено лице од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Овластено стручно лице

М.П.

(Име и презиме)